

Historien om Store Peters Hus

Traktørstedet "Store Peters Hus" har fået sit navn efter den tidligere ejer, landarbejder Jens Peter Jensen, der boede i huset frem til sin død i 1946. Jens Peter havde fået sit kaldenavn "Store Peter" med god grund, idet han efter sigende var virkelig både høj og kraftig.

Jens Peter blev født den 26 juni 1870 i Ågerup, hvor hans far, Anders Jensen, fra Herstedvester på det tidspunkt var husmand og landarbejder. Moderen var den 22 årige Karen Mathilde Poulsdatter fra Ballerup. Året efter 1871 købte forældrene matrikel nr. 22 i Pederstrup.

Jens Peter voksede op sammen med en yngre broder hos forældrene i Pederstrup. På det tidspunkt (i 1880) boede der 163 personer i Pederstrup fordelt på 10 gårde og 20 huse. Han gik i skole i Ballerup Kommuneskole og blev konfirmeret i Ballerup Kirke den 5. oktober 1884 med skudsmålet "g" (godt) i kundskaber og i opførsel fik han karakteren "mg" (meget godt med pil nedad), det sidste var lidt bedre, men efter datidens karakterskala var ingen af karaktererne i i realiteten særlig gode. Det var et vidnesbyrd, som var almindeligt for landarbejderbørn, der ofte måtte ud at tjene også før konfirmationen.

Da man i Pederstrup levede af landbruget, havde gårdene brug for arbejdskraft også ud over de her ansatte tjenestefolk. Derfor tjente husenes beboere oftest til føden ved at gå i dagleje hos gårdmændene. Jens Peter var i sine unge år tjenestekarl på omegnens gårde, således i 1885 i Måløv på Fredegården og i 1887-88 på gården Liljevang også i Måløv, i 1890 tjente han hos Lars Jørgensen på gården "Engelsborg" beliggende lidt nord for landsbyen Pederstrup. Efter faderens død i 1890 flyttede Jens Peter hjem til moderen og tjente herefter sit udkomme som arbejdsmand / daglejer på gårdene, og efter moderens død i 1905 og frem til 1946 boede han ifølge skattemandtallene tilsyneladende alene i huset.

Hvor gammelt "Store Peters" hus, den nuværende bygning er, har vi ingen mulighed for at konstatere, da kildemateriale i form af brandforsikringsvurderinger fra 1700- og 1800-tallet ikke findes for dette sted. Men da både matr. 16 og 22 er beliggende på gadejorden i landsbyens midte, er der stor sandsynlighed for, at de to matrikler igennem i flere århundreder har været bebygget med landarbejderhuse, om end bygningerne gennem tiderne har undergået adskillige ændringer og ombygninger.

En af kongemagten udarbejdet matrikel fra 1686 fortæller, at der i Pederstrup var 4 gårde og 3 husmænd uden jord, formegentlig husene på gadejorden i landsbyens midte, hvor "Store Peters" hus er beliggende. Alle var dengang fæstere under kongen. Et udskiftningskort fra 1786 viser tillige, at der på matrikel 22 lå et hus på samme sted, som det nuværende hus med langsiden mod vejen, mens det nu nedrevne hus på matrikel 16 var beliggende med gavlen ud til vejen.

De samme to bygninger er indtegnet på et matrikelkort så sent som i 1929. Det må formodes at kernen i "Store Peters Hus" således er et par hundrede år gammelt, men især sydfacaden siden da undergået væsentlige ændringer.

De bygningsmæssige ændringer kan i kraft af manglende kildemateriale således desværre ikke dokumenteres nærmere, men vi kan følge beboerne og ejerne af "Store Peters Hus" tilbage til 1801, hvor stedet tilhørte kongen (Christian d. 7), men var beboet af daglejer og fæstehusmand Jens Larsen og hans kone Kirsten Sørensdatter samt deres 3 små børn. I 1825 overgik fæstet til Peder Nielsen som i 1858 fik kongeligt skøde på stedet og således blev selvejerhusmand, om end der kun var tale om et hus med tilhørende "kaalhaug", dvs. en lille jordlod til dyrkning af forskellige grøntsager til husholdningsbrug.

Peder Nielsen døde i 1870, hvorefter arvingerne solgte ejendommen til "Store Peters" far, Anders Jensen. I 1882 udvidede Anders Jensen det lille husmandssted ved at købe naboejendommen, matrikel 16, hvorved de to grunde frem til 1952 kom til at udgøre én matrikel. Efter "Store Peters" død i 1946 overgik huset til garveriarbejder Rudolf Larsen. Han opførte i 1952 et Pederstrup Andelsfryseri ved smedemester Rudolf Pedersen.

Efter Ballerup kommunes opkøb af Ryttergården, Lindbjerggaard og Pederstrupgård i slutningen af 1960'erne, erhvervede kommunen tillige matrikel 16 og 22. Frysehuset på matrikel 16 ophørte som frysehus i 1983, og blev i stedet anvendt som sprøjtehus med opbevaring af brandslukningsmateriel for Pederstrup frivillige brandkorps. Bygning er nu nedrevet.

"Store Peters Hus" blev efter kommunens overtagelse i en del år anvendt til demonstration og udstilling af keramik og vævning, spinding samt plantefarvning af garn, men i 1996 blev huset ombygget til det nuværende traktørsted, med servering af økologisk mad baseret på råvarer, der for en stor dels vedkommende leveres fra Grantoftegård.

